

ZPRAVODAJ

Obce Dolní Morava

květen
2021
zdarma

Chráněné lípy na začátku obce

CO PROJEDNÁVALO ZASTUPITELSTVO OBCE

V **pondělí 19. dubna** se uskutečnilo zasedání zastupitelstva obce. Po schválení programu a ověřovatelů zápisu byla projednána následující témata:

Výstavba v obci

V rámci tohoto bloku zastupitelé projednali projekt výstavby veřejného wellness vedle hotelu Vista. Jedná se o 5-ti podlažní terasovitou stavbu zasazenou do terénu s kapacitou 530 osob osahující vnitřní i venkovní bazény, tobogán, fitness a spoustu wellness zážitků (masáže, procedury, velké množství různých druhů saun, venkovní čajovnu apod.). Veškeré parkování návštěvníků bude v podzemním parkovišti pod touto stavbou. Vytápění stavby bude plánovaným plynovodem. Stavba je v souladu s platným územním plánem obce, tudíž k ní nebyly podány připomínky.

Dále nebyly v tomto bloku podány připomínky k drobným stavebním úpravám rodinného domu č.p. 171 a k úpravě stavby hospody U Vendy s podkrovní bytovou vestavbou. Nakonec zastupitelé

schválili uzavření smlouvy o spolupráci se společností Rezidence pod Slamníkem, týkající se platby pobytových poplatků z nově budovaného ubytovacího zařízení a daru ve výši 500 000 Kč s příkazem použití prostředků na dotační program na výměnu oken u domů u hlavní silnice.

Nakládání s nemovitostmi

V tomto bloku bylo schváleno:

- záměr daru části p.p.č. 5535 v k.ú. Velká Morava (za hotelem Morava) o výměře 152 m² za podmínky daru Obci částí p.p.č. 5525, 5542 a 5541 o shodné výměře
- smlouvu o smlouvě budoucí na zřízení věcného břemene na vedení inženýrských sítí přes p.p.č. 5649 a 5656 v k.ú. Velká Morava (pod Čermákovými)

Finanční záležitosti

V tomto bloku bylo schváleno:

- příspěvek do sbírky pro Verunku ve výši 10 000 Kč
- neinvestiční příspěvek sdružení Obcí Orlicko ve výši 15 125 Kč na úhradu nákladů spojených s monitorovacími zprávami projektu Běžkování v turistické destinaci Králický Sněžník – Snieznik – Góry Bialskie
- smlouvu o bezúplatném převodu rolby na úpravu běžeckých stop, terénního užitkového vozidla a příslušenství ze Sdružení Obcí Orlicko na Obec Dolní Morava

Projekty obce

Zastupitelstvo obce vybralo z předložených nabídek zpracovatele projektové dokumentace pro stavební povolení na kanalizaci a centrální čistírnu odpadních vod společnost VODAM, která podala nejnižší nabídku ve výši 1 780 000 Kč. Termín dokončení této dokumentace je do konce října tohoto roku.

Zveme občany na další zasedání Zastupitelstva obce Dolní Morava, které se uskuteční v **pondělí 24. května 2021 od 17 hodin** na Obecním úřadě. **Zasedání je veřejné.**

PRVNÍ ZÁSAH NOVÉ CISTERNY

V pátek 9. dubna si naši hasiči měli možnost poprvé vyzkoušet hasičskou cisternu v akci. Před polednem vyrazili na požár rodinného domu v Dolní Lipce, kde celý den pomáhali dopravovat cisternou vodu do místa požáru a zasahovali i přímo při hašení. Při příjezdu první jednotky kudálosti, již byla celá střecha v plamenech. Hasiči se od majitelky domu dozvěděli, že se uvnitř objektu nikdo nenachází. Hasiči museli

proudit k likvidaci požáru – tři zevnitř a dva zvenku. Objekt byl silně zakouřen, a proto hasiči museli používat po celou dobu zásahu dýchací přístroje. Naše starší dýchací technika také posloužila, avšak ne plnohodnotně, proto našim hasičům budeme muset zakoupit nové stroje, protože do podobných zásahů se s novou technikou mohou dostávat častěji. Na místo byl povolán i protichemický automobil se zásobou tlakových lahví pro výměnu dýchací techniky a další možný zásah hasičů. V podkroví, které bylo zasaženo plameny, se nacházely dvě bytové jednotky. Problémem pro hasiče při zásahu se ukázal podmáčený povrch v horské oblasti, kde se nachází ještě velké zbytky sněhu, a ztížen byl tak pohyb hasičské techniky u hořícího domu. Požár hasiči dostali pod kontrolu v 13:15 hodin. Starosta města Králíky se postaral o občerstvení zasahujícím hasičům. I při velkém nasazení 6 přítomných jednotek a 35 hasičů byl však dům vzhledem k rozsahu požáru a skutečnost, že šlo převážně o dřevěnou stavbu, velmi poničen. Škoda byla předběžně vyčíslena na 2,5 milionu korun, ale z rozsahu je již patrné, že bude i vyšší. Likvidace požáru byla na operační a informační středisko hlášena v 15:52 hodin. Do sobotní 5. hodiny ranní místo požáru střežila dobrovolná jednotka hasičů Králíky. Doplněny byly tlakové lahve (dýchací přístroje), které hasiči spotřebovali při zásahu. Událost byla uzavřena operačním a informačním střediskem v sobotu 10. dubna v 6:52 hodin. Na místo požáru následně dorazil vyšetřovatel. Provedena byla zkouška komínu, ve kterém se den předtím topilo. Příčinou vzniku požáru jsou dle slov vyšetřovatele hasičů netěsné spáry v komíně.

zřídit čerpací stanoviště na místním potoku asi 1 km od místa události tak, aby byla neustále doplňována voda pro zásah. Hasiči nasadili pět tzv. útočných

podklady www.hzscr.cz

 Město Králíky vyhlašuje

veřejnou sbírku

za účelem získání finančních prostředků **k zabezpečení základních životních potřeb** rodiny Štieberových, která byla postižena požárem rodinného domu čp. 16 v Dolní Lipce dne 9. 4. 2021.

Přispět můžete libovolnou částkou **na transparentní účet:** **94-1324193309/0800**
 zřízený pro tento účel u České spořitelny, a.s.
nebo do pokladničky, která je umístěna v podatelně Městského úřadu Králíky, Velké náměstí 5.
Sbírka potrvá do 31. 10. 2021.

QR Platba

Zájemcům vystavit finanční odbor:
 Město Králíky na požádání. Potvrzení o přijetí daru na tento účel.
 Kontaktní osoba: Marie Kubíčková,
 tel. 465 670 712,
 e-mail: marie.kubiczkova@kralky.eu

Osvědčení o přijetí oznámení o vzniku veřejné sbírky vyřídil Pardubický kraj dne 15.04.2021 Sp.zn.: SPKÚ 30893/2021 OOPKZU OVV

OKÉNKO Z MŠ ČERVENÝ POTOK

Zdravíme vás po delší odmlce z naší mateřské školy. Po novém roce jsme se společně s dětmi všichni sešli, abychom se odpočnuli a natěšení pustili do další práce. Za dodržení všech nařízených hygienických opatření jsme mohli fungovat pouze do konce února. Poté byly všechny MŠ z nařízení vlády uzavřeny. Za ty dva měsíce jsme však udělali mnoho práce a stihli prožít mnoho zážitků, se kterými se s vámi chceme podělit. Jednoho únorového dne nás, za dodržení přísných hygienických opatření, navštívil pan Skalický s besedou „Z pravěku“, bylo to velmi zajímavé a naučné dopoledne. Děti měly možnost vidět mnoho zkamenělin, trilobitů, ... dokonce i zub ze žraloka. Také si samy zkusily vytvořit odlitky za sádry.

Další akcí, která v naší školce v únoru nesmí chybět je „Karneval“, je to zábavné dopoledne, plné krásných masek, soutěží, muziky, tance, ale i dobrot. I letošní karneval jsme si náramně užili a přikládáme vám fotografii našich krásných masek.

Bohužel, karneval byl poslední akcí, kterou jsme v MŠ před uzavřením stihli. V době uzavření dostávali naši předškoláci práci a úkoly na doma. Moc děkujeme za spolupráci rodičům, kteří to zvládli skvěle!

Od 12. 4. naše MŠ opět funguje, ale zatím jenom pro předškolní děti. V tyto dny, kdy je tu malá skupinka předškolních dětí se snažíme s těmito dětmi probrat a zopakovat vše, co je pro ně pro vstup do ZŠ důležité. V prvním týdnu jsme měli téma „Domácí zvířata“, přikládáme fotografii naší nástěnky – práci předškoláků, jistě poznáte, jaká kniha jim byla motivací.

Všichni z naší školky zdravíme naše děti, které za námi zatím nemohou, doufejme, že se co nejdříve budeme moci ve školce scházet zase všichni a užívat si vše společně, jak jsme byli zvyklí.

Na závěr našeho okénka vám chceme popřát hlavně zdraví a doufejme, že se svět co nejdříve vrátí do „starých kolejí“ a vše bude zase jako dříve.

Děti a kolektiv MŠ Červený Potok

Zápis do MŠ Červený Potok

Ve dnech **2. 5. až 16. 5. 2021** proběhne Zápis dětí do naší MŠ na školní rok 2021/2022. V letošním roce se bude bohužel zápis konat bez přítomnosti dětí. Veškeré informace a potřebné dokumenty naleznete na našich webových stránkách **www.mscervenypotok.cz** (dokumenty – formuláře ke stažení). Pokud budete mít nějaké nejasnosti či dotazy, nebojte se na nás obrátit (e-mail **MS.Potok@orlicko.cz**, tel. **777 804 160**) rádi vám vše vysvětlíme a se vším pomůžeme. Budeme se těšit na nové tváře 😊

ÚRYVKY Z KRONIKY Z ROKU 1947

Věž a chata na Kr. Sněžníku

Na severu tvoří prudce se zvedající Králický Sněžník (1422 m) hranici mezi Moravou a rep. Polskou, jenž je v létě i zimě cílem mnoha turistů. V r. 1899 byla dokončena vyhlídková věž, vysoká 33,55 m a nazvána Kaiser-Wilhelmsturm. Byla navržena architektem Henrym z Vratislavě a postavena zednickým mistrem Gieserem z Kladska. Na jihovýchodní straně hory nedaleko pramene Moravy stojí horský hotel. Hotel je celý dřevěný, byl vystavěn v r. 1909–12 a 15. srpna 1912 otevřen. Leží na Katastru Velké Moravy.

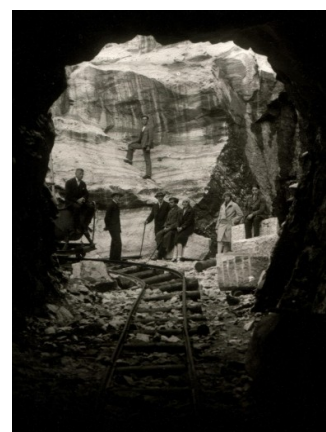
Od Kralického Sněžníku se táhnou 2 horské hřbety v délce 8 km a uzavírají údolí Moravy. Na levém břehu řeky Moravy se zvedají horské hřbety, mají mnoho vyvýšenin, které jsou pojmenovány. Uhliště (Kohlstein) 1270 m, Suchý vrch 1322 m (Dürre Koppe), Lattichberg (1308 m), Svinní hora (Sauberg) 1131 m, Selský hřbet (Bauern Koppe) 944 m, Kamenný vrch (Steinberg) 790 m.

Jeskyňě

Na svahu požářiště (Brand Kuppe) objevil v r. 1864 mladý lesník Patzelt dosti velkou jeskyni, nazvanou dle něho.

V pokračování (Hohlstein) je silný vodní pramen, nazvaný (Milchbrunnen), jenž je ve spojení s jeskyní Patzeltovou.

Mramorový lom

Z nerostného bohatství se u nás nalézají mramor, který se láme nedaleko vesnice. V pohoří nacházející se mramor je krystalický a zrnitý, oslnivě bílý, obsahuje barevné žíly a nalézají se v mohutných vrstvách. Mramor poskytuje dobré vápno k bílení a k stavbě. Má 94 % čistého vápna. Naše škola byla z tohoto r. 1887 zbudována. V r. 1926 byly postátněny lesy a lom byl pronajat firmě Semrák z Olomouce. Mramoru se používá na oltáře, schody, obkládání zdí, na pomníky i na zhotovení drobnějších předmětů jako popelníky apod.

ZAJÍMAVOSTI Z NAŠÍ PŘÍRODY

čolci

Na jaře asi každý zná skokany hnědé, kteří kladou vajíčka do tůní a chomáče vajíček jsou v nich velmi patrné. Kdo je však vzácnější, než tyto žáby jsou další obojživelníci, a to čolci, kteří jsou ohroženým živočichem. V naší obci se vyskytují dva druhy, a to čolek obecný a horský. Jsou si velikostně podobní a měří 6–11 cm. U obou druhů platí, že samičky jsou o trochu větší a mají jiné, méně nápadné zbarvení než samečci. Mnozí si myslí, že tyto živočichy můžeme nalézt pouze ve vodě, což není pravda. Jedná se o obojživelníky, tudíž je nalezneme jak ve vodě, tak na souši. Ve vodě mají kůži hladkou, na souši trochu svařštělou jemnozrnnou a mohou připomínat ještěrky. Brzy z jara je můžeme při práci na zahrádce vyhrabat z jejich úkrytů. I když ve vodě jsou především samečci v době páření celkem výrazně zbarvení, po zimě na zahrádce naleznete černošedé tvorečky, kteří mají nevýrazné ještě tmavší skvrny po těle. Od ještěrky je jednoznačně poznáte dle žlutého, narůžovělého či lehce oranžového břicha bez skvrn. Ve vodě je již poznáte bezpečně, samičky jsou hnědé až nazelenalé s drobnými černými skvrnami, samečci jsou šedí (čolek obecný) až namodralí (čolek horský) s výraznými velkými černými tečkami především na boku a hřbetu, který se v období páření zvětšuje. Barevnost břicha se ve vodě také zvýrazňuje. Čolek horský má navíc na boku světle modrý pruh.

Po zimním spánku (v České republice v březnu až dubnu) vcházejí čolci opatrně do vody, kde se samečkům začíná tvořit pestrobarevný "obleček" a v době 14 dnů se pokouší rozmnožovat svůj druh. Časně po páření se jim začínají ztrácet lemy a barvy začínají blednout. Po tomto jevu opouštějí vodu a začínají žít na souši. V suchozemském stádiu se čolci ve dne schovávají pod různými pařezy, spadlými kmeny stromů a v jiných úkrytech. Přes den nejsou vůbec vidět jen tehdy, když prší. Jinak jsou to aktivní noční obyvatelé naší přírody. Zimují už od října ve svých úkrytech v zemi. Na rozmnožování jsou tyto tvorečky nenároční. Vystačí si klidně s malou kaluží, tůňkou či jinými umělými nádržemi. Samička klade po jednom 150 až 300 vajíček na jednotlivé listy vodních rostlin. Larvy se líhnou přibližně za 14 až 21 dní. Záleží také na tom, jaká je teplota vody. Živí se prvky, poz-

ději nitěnkami a jinými drobnými živočichy. K přeměně (metamorfóze) dochází přibližně za 3 měsíce. Ale v chladných vodách, kde nemají dostatek potravy mohou larvy přezimovat a metamorfózu prodělat až další rok. Pak se malí čolci loučí s vodou a žijí až do dospělosti na souši. Do vody se opět vracejí asi až po třech letech, aby se mohli poprvé rozmnožovat. Jeho potravu na souši tvoří drobný hmyz (brouci), larvy hmyzu, pavouci, svinky a malí červi, dešťovky a plži. V časném předjaří mohou hlavní potravu tvořit vajíčka skokana hnědého. Ve vodě loví hmyz, červy a drobné korýše.

čolek obecný – sameček vlevo, samička vpravo (*Lisotriton vulgaris*)

V naší obci můžete ve spodní části narazit především na čolka obecného a v horní i na čolka horského. Lokalit, kde se vyskytují je více, mezi nejvíce známé patří mokřady na Větrném vrchu a tůně v mramorovém lomu.

čolek horský (*Ichthyosaura alpestris*)

podklady www.crsmsoodry.cz

TAJEMNÁ MÍSTA OBCE

Štola od každého statku?

Po celé obci lze najít pozůstatky po důlní činnosti. Zajímavé jsou mělce založené nepažené štoly, které jakoby vycházejí od mnoha původních zemědělských usedlostí. Jedná se o chodby, které se nacházejí v hloubce cca 3–5 metrů o profilu protáhlého vejce, který odpovídá profilu lidské postavy. Tyto štoly se táhnou od mnoha statků na Velké Moravě ve směru na severozápad. Nerespektují hranice lánů (přidělené půdy k danému statku) a dle některých průzkumů jsou 2–3 kilometry dlouhé.

Pravděpodobně pocházejí již ze 17. století a mohly sloužit k těžbě stříbra, které se získávalo i v okolí, ale přesný účel těchto štol nám asi zůstane plně neobjasněn. V současné době již většina štol není průchozí, původní vstupy jsou zasypány a na mnoha místech došlo k propadům štol.

Vzhledem k jejich stáří a stavu se do průzkumu nitra štol není vhodno pouštět, hlavně za deštivého počasí, kdy hrozí další propady, ale můžeme zkoumat, kde všude se tyto propady nacházejí a tím mapovat, odkud kam vlastně štoly vedly. Propady lze nalézt volně v loukách, někdy je v nich patrný i otvor do samotné štoly, který může být obydlen divokou zvěří (liška, psík, jezevec apod.). Dle slov některých pamětníků byly ve štolách dochovány i stopy po kolečku, kterým byl převážen materiál. Jestli si každý sedlák budoval vlastní štolu za účelem obohacení, či šlo o únikové chodby nebo skrýše bude asi navždy záhadou.

Antigenní testování veřejnosti v Králíkách

Město Králíky ve spolupráci s Městskou knihovnou Králíky zajistilo možnost antigenního testování pro veřejnost. Testování antigenními testy pro veřejnost bude prováděno certifikovanou laboratoří Renturi s.r.o. vždy **každý čtvrtek od 14:00 do 17:00 hod. v prostorách Městské knihovny Králíky.**

Testování je prováděno bezplatně, podmínkou je účast na zdravotním pojištění (registrace u příslušné zdravotní pojišťovny ČR). Na žádost testovaného bude v případě negativního výsledku vydán certifikát o provedeném testu. Certifikát je platný 3 dny (v současné době je např. vyžadován při víkendových návštěvách sociálních a zdravotních ústavů, popř. bude vyžadován při návštěvách kulturních a společenských akcí atd.)

V případě širšího zájmu veřejnosti budeme jednat s firmou o rozšíření počtu testovacích dnů, nicméně v případě malého zájmu bude služba pro veřejnost ze strany laboratoře ukončena (40 testovaných a méně denně). *Město Králíky*

Spolek AUDIOHELP z.s. Plzeň, středisko Ústí nad Orlicí, ve spolupráci s městem Králíky organizuje v Králíkách

PORADNU PRO NEDOSLÝCHAVÉ dne 12. 5. 2021 /STŘEDA/ od 8:00 hod. do 11:45 hod.

O zprostředkování služby v domácnostech je vhodné požádat na telefonních číslech 602 697 729 nebo 465 526 911.

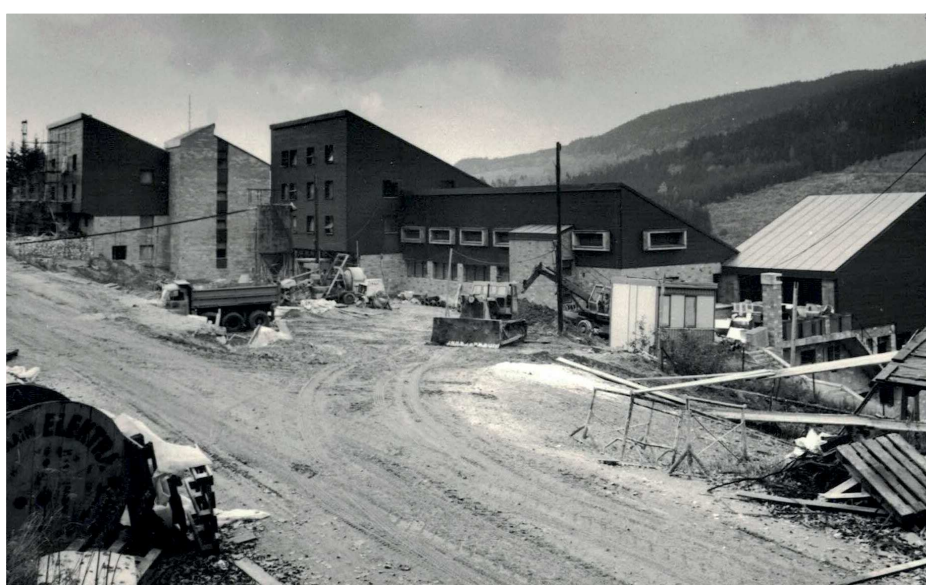
Poradna se uskuteční v budově Městského úřadu Králíky, ul. Karla Čapka 316, v přízemí v kanceláři č. 107.

ROZPIS POHOTOVOSTNÍ SLUŽBY ZUBNÍCH LÉKAŘŮ o víkendech a svátcích v čase 8:00–11:00 hodin

TERMÍN	JMÉNO	ADRESA	TELEFON
8.–9. 5. 2021	MUDr., MBA Miroslav Mareš	Žamberk, Školská 834	739 374 555
15.–16. 5. 2021	MUDr. Tereza Marková	Lanškroun, 5. května 2	465 322 897
22.–23. 5. 2021	MDDr. Vojtěch Muthsam	Žamberk, Raisova 814	465 613 441
29.–30. 5. 2021	MUDr. Gabriela Nováková	Lanškroun, Dukelských Hrdinů 615	604 749 331

POZOR případné změny jsou k dispozici na Poliklinice Žamberk tel.: 465 676 811 a internetové adrese www.pardubickykraj.cz, v sekci: Krajský úřad/Odbor zdravotnictví/Zajištění pohotovostních služeb. Pokud máte problém po 11. hodině, tak v nemocnici v Pardubicích či Hradci Králové funguje nepřetržitá služba na stomatologických odděleních.

Dolní Morava včera a dnes

Rehabilitační středisko energetiků podniku Chvaletice – Prometheus
ve výstavbě v roce 1986.

Bývalý hotel Prometheus, dnes administrativní a ubytovací budova společnosti
Sněžník. V současné době prochází rekonstrukcí obvodového pláště.

ZPRAVODAJ Obce Dolní Morava je měsíční periodický tisk územního samosprávného celku Obce Dolní Morava. Vydává a tiskne Obec Dolní Morava, Dolní Morava 35, 561 69 Králíky. Náklad zpravodaje je 200 ks a je dodáván zdarma do domácností obce Dolní Morava. Je k dispozici v elektronické podobě na www.obecdolnimorava.cz/zpravodaj. Redakce: Ing. arch. Richard Novák, Edita Novotná, Mgr. Lucie Nováková (sazba). Do zpravodaje může kdokoliv přispět, Vaše příspěvky doručte na Obecní úřad nebo na e-mail zpravodaj@obecdolnimorava.cz. Uzávěrka je vždy **25. den** měsíce.